



MEMORIA TEATRULUI

T
O
M
A

C
A
R
A
G
I
U

Valeriu MOISESCU

TOMA

Dintotdeauna Toma Caragiu, pe care l-am socotit un frate mai mare, alături de care am trăit zile de muncă și clipe de răgaz, nedespărțiți timp de aproape 15 ani, împărțind bucurii și necazuri, succese și îndoieli, dintotdeauna Toma a fost pus pe șotii, pe farse, pe năzdrăvănii.

Își schimba glasul la telefon, devenind ba un vechi cunoscut din Moldova, pe care te străduiai să-ți amintești când și cu ce ocazie l-ai întâlnit, ba o proaspătă și exuberantă admiratoare, ba un sfios debutant în dramaturgie, care te ruga să-ți sacrifici câteva ore pentru a-i citi o comedie cu eroi ai zilelor noastre, „scrisă special... pentru maestrul Caragiu!“.

Înrobitor de teatru, el privea viața ca pe un mare spectacol, pe care uneori îi plăcea să-l regizeze, să-l pună la cale...

Odată intrat în joc, pentru el granițele dintre realitate și ficțiune se estompau și dispăreau pe nesimțite.

Uneori îți povestea întâmplări fabuloase, incredibile – al căror martor sau erou devenea, implicându-se în ele pe măsură ce improviză.

Una dintre acestea a fost „relatarea“ cu lux de amănunte a unui revelion petrecut la „Cinecità“ cu Fellini și Giulietta Masina!

Eu știam că îl petrecuse cu socrii, pe strada Episcop Chesarie 21, dar îl ascultam cu gura căscată și mă prefăceam uimit, nu numai pentru a nu-l trezi dintr-un vis, ci pentru că era o încântare să-l ascuți.

Inventând cu fantezie debordantă, inflexiunile glasului, privirea, mișcarea mâinilor, a corpului său dobândeau un surplus de expresivitate – provenit dintr-o supraconvingere –, astfel încât în acele momente chiar și Fellini și Giulietta Masina, dacă ar fi fost de față, cred că, în ciuda evidenței, nu s-ar fi îndoit nici o clipă că au întâmpinat și petrecut noul an în compania acestui clown năstrușnic.

Există din păcate artiști mari dublați de „oameni de prisos“ și artiști de prisos dublați de oameni adevărați. Natura își drămuiește cu zgârcenie darurile. În cazul lui Toma Caragiu, natura a fost însă mai mult decât generoasă. Ea a creat un personaj unic, inconfundabil, un personaj cu o inimaginabilă disponibilitate atât ca artist, cât și ca om.

Ca om nu a fost o persoană, ci un personaj, iar ca artist nu a fost numai un personaj (adică unul care s-a înfățișat la nesfârșit pe el însuși în diferite ipostaze), ci o puternică personalitate.

Ca om, „nea Tomiță“ a fost prietenul tuturor oamenilor și poate de aceea ca actor Caragiu a fost idolul lor.

S-a bucurat de prețuirea celor mai pretențioase și alese spirite, a fost comparat cu Toto, cu Malec, cu Chaplin (în rolul pe care – după propriile-i mărturisiri – l-a iubit cel mai mult: *De Pretore Vincenzo*; dar, poate, în acest sens trebuie interpretată declarația făcută unui ziarist că „nu citește cronicile“: gusturile și aprecierile unora care nu vedeau cu ochi buni marea sa popularitate îi erau total indiferente.

Sensul existenței sale ca actor a fost Publicul. Marele Public. Măria Sa Publicul.

Am avut discuții în contradictoriu; ne-am și certat uneori, eu crezând că prea desele sale apariții la televiziune în spectacole de varietăți îl pot minimaliza sau chiar devaloriza ca actor. Bineînțeles că m-am înșelat.

În *Meteorul* de Dürrenmatt, regia: Valeriu Moisescu.



El voia să fie un actor popular – și a fost!

Era fericit când putea face oamenii să râdă și i-a făcut să râdă, ba chiar să plângă, asemenea unui clown de geniu.

Poate de aceea se vedea jucând în arena circului; poate de aceea în nopțile de Anul Nou se visa printre saltimbancii lui Fellini, dansând pe muzica lui Nino Rotta, în compania Giuliettei Masina!

Din volumul *Însemnări contradictorii* (Editura UNITEXT, 2000)